

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

मोटर वाहन निरीक्षक यांचेकरिता (सहायक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी या पदाच्या पदोन्नतीसाठी अर्हता) विभागीय परीक्षा

मुंबई, गुरुवार, दिनांक २७ जून २०१३

[वेळ : सकाळी ९-३० ते दुपारी १२-३०]

(एकूण गुण—१००)

पेपर क्रमांक १

मोटर व्हेईकल्स ॲक्ट, १९८८ व सेंट्रल मोटर व्हेईकल्स रुल्स, १९८९, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

(२) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण त्या प्रश्नासमोर दर्शविले आहेत.

	गुण
१. व्याख्या लिहा (कोणत्याही पाच) :—	२०
(अ) सार्वजनिक ठिकाण	(ब) पब्लिक सर्व्हिस व्हेईकल्स
(क) करारावरील वाहन	(ड) शैक्षणिक संस्था बस
(इ) फायनान्सर	(फ) सेमी ट्रेलर्स
(ग) प्रादेशिक परिवहन अधिकारी	
२. उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :—	२०
(अ) स्लीपर कोचच्या बांधणीबाबत विशेष तरतुदी स्पष्ट करा.	
(ब) “कन्स्ट्रक्शन इक्वीपमेंट व्हेईकल” बद्दल सविस्तर माहिती लिहा.	
(क) मोटर वाहन अधिनियमातील कलम १९२ व १९२ (अ) यामधील फरक स्पष्ट करा.	
३. उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :—	२०
(अ) मालवाहू वाहनातून क्षमतेपेक्षा जास्त भार वाहून नेणाऱ्या वाहनां वरील कारवाईबाबत कायद्यातील तरतुदी स्पष्ट करा व उपाय योजना सूचवा.	
(ब) परिवहनेतर (Non Transport) वाहन, विना परवाना भाडे तत्वावर प्रवासी वाहतूक करतांना आढळल्यास कोणती कारवाई कराल ?	
(क) वाहन अटकावून ठेवण्याचे अधिकार याबाबत माहिती स्पष्ट करा.	
४. उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :—	२०
(अ) परदेशी बनावटीच्या वाहनांची नोंदणी याबाबत सविस्तर माहिती लिहा.	
(ब) नवीन वाहन नोंदणीसाठी आवश्यक असणारी कागदपत्रे याबाबत सविस्तर माहिती लिहा.	
(क) मोटर वाहन अधिनियमातील कोणत्या कलमान्वये वाहनात फेरफार करण्याची परवानगी देण्याचे अधिकार नोंदणी प्राधिकरणाला आहेत तसेच अपंगांसाठीच्या वाहनांना परवानगी देण्याबाबतची कार्यपद्धती विशद करा.	
(ड) प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरणाची रचना व कार्ये याबाबत सविस्तर माहिती द्या.	
(इ) परवाना अटीचे उल्लंघन करणाऱ्या परवानधारकांविरुद्ध प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरण कोणत्या कलमान्वये विभागीय कारवाई करते ? कोणत्या अटीचे उल्लंघन केल्यास कारवाई करते ?	
५. उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :—	२०
(अ) मोटर वाहन चालविण्याची चाचणी बाबत थोडक्यात टिप्पणी लिहा.	
(ब) विविध संवर्गातील मोटर वाहन चालकाची अनुज्ञप्ती प्राप्त करण्यासाठीचे वय, अनुभव व शैक्षणिक पात्रता याबाबतचे निर्बंध व मर्यादा याबाबतच्या विविध तरतुदी विशद करा.	
(क) मोटर वाहन चालविण्याचे प्रशिक्षण देणाऱ्या शाळा (झायव्हिंग स्कूल) विषयी माहिती लिहा.	

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR INSPECTOR IN THE MOTOR
VEHICLES DEPARTMENT (QUALIFYING EXAMINATION FOR PROMOTION
TO THE POST OF A.R.T. OFFICER)**

MUMBAI, THURSDAY, 27TH JUNE 2013

[TIME—9-30 A.M. TO 12-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER I

**THE MOTOR VEHICLES ACT, 1988 AND CENTRAL MOTOR
VEHICLES RULES, 1989, ETC.**

(With Books)

N.B.—(1) All questions are *compulsory*.

(2) The marks against the questions are shown in right side margin.

	Marks
1. Define (any <i>five</i>) :—	20
(a) Public Place	
(b) Public Service Vehicle	
(c) Contact Carriage	
(d) Educational Institute Bus	
(e) Financer	
(f) Semi Trailer	
(e) Regional Transport Officer	
2. Write answer (any <i>two</i>) :—	20
(a) What are the special provisions regarding construction of "Sleeper Coach ?"	
(b) Write in detail about construction equipment vehicle.	
(c) Distinguish between Section of 192 and 192 (A) of Motor Vehicle Act.	
3. Write answer (any <i>two</i>) :—	20
(a) Discuss about the provisions of overloading of goods vehicles and suggest the remedies to care the overloading tendency.	
(b) What action you will take when non-transport vehicle is used for hire or reward without valid permit ?	
(c) Explain in detail about the power to detain the vehicle.	
4. Write answer (any <i>two</i>) :—	20
(a) Write a detail note on registration Imported Vehicle.	
(b) Write in detail about the documents required for registration of new vehicle.	
(c) What are the provisions for Alteration in Motor Vehicle state the procedure for permission to invalid carriage ?	
(d) State the constitution and function of Regional Transport Authority.	
(e) Mention the provisions about the power of Regional Transport Authority to cancel or suspend the permit. What are the permit conditions under which departmental action can be taken ?	
5. Write answer (any <i>two</i>) :—	20
(a) Write a short note on driving test.	
(b) What are the provisions regarding restriction about age, experience and educational qualification different classes of driving license ?	
(c) Write a note on Driving School and Establishment.	

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

मोटार वाहन निरीक्षक यांचेकरिता (सहायक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी या पदाच्या पदोन्नतीसाठी अर्हता) विभागीय परीक्षा

मुंबई, गुरुवार, दिनांक २७ जून २०१३
[वेळ : दुपारी २-०० ते सायंकाळी ५-००]

(एकूण गुण—१००)

पेपर क्रमांक २

बॉम्बे मोटार व्हेईकल्स टॅक्स ॲक्ट, १९५८ व बॉम्बे मोटार व्हेईकल्स टॅक्स रुल्स, १९५९ वगैरे
(पुस्तकांसह)

- सूचना.—(१) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
(२) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण समासात दर्शविण्यात आले आहेत.
(३) पुस्तकातील मजकूर जसाच्या तसा उतरविल्यास गुण कमी केले जातील.

	गुण
१. स्पष्टीकरणासह व्याख्या लिहा (कोणत्याही पाच) :—	२०
(अ) ताफ्याचा मालक	(ब) मालमोटार
(क) पर्यटक वाहन	(ड) कराधान प्राधिकारी
(इ) कर वसुली केंद्र	
२. थोडक्यात टिप्पणी लिहा (कोणत्याही चार) :—	२०
(अ) प्रवासी कराचा भरणा न केल्यास दंडनीय कारवाई.	
(ब) पर्यटक परवाना	
(क) कालमर्यादेत कर देण्यात न आल्यास द्यावयाचे व्याज.	
(ड) वाहनाची किंमत	
(इ) प्रवासी कर विवरणपत्रे सादर करण्यासाठी कालमर्यादा व पद्धती.	
३. (अ) कराधान अधिकाऱ्याने दिलेल्या कोणत्याही आदेशाने व्यथित झालेल्या व्यक्तीसाठी अपील अथवा पुनरिक्षणाच्या तरतुदी.	८
(ब) कर परताव्याबाबत मुंबई मोटार वाहन कर कायदा, १९५८ व नियम अंतर्गत असलेल्या तरतुदी सविस्तरपणे स्पष्ट करा.	१२
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :—	२०
(अ) वाहनाचे ना वापर प्रमाणपत्र प्राप्त करण्यासाठीचे प्रतिज्ञापत्र सविस्तर स्पष्ट करा.	
(ब) मुंबई मोटार वाहन (प्रवासी कर) कायदा, १९५८ व तदनुसार नियममधील करवसुलीबाबत मागणीपत्रे व ती पाठविण्याची कार्यपद्धती सविस्तरपणे स्पष्ट करा.	
(क) मुंबई मोटार वाहन कर प्रदान करावयाचे मार्ग अधिनियम ४ अंतर्गत विहित करा.	
५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही पाच) :—	२०
(अ) नमुना अर्ज फॉर्म एफ टी चे स्पष्टीकरण द्या.	
(ब) मुंबई मोटार वाहने (उतारुंवर कर आकारणी) अधिनियम, १९५८ अंतर्गत अपराध व शिक्षा आणि सक्षम न्यायालयाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.	
(क) सुटून गेलेली भाडे आकारणी म्हणजे काय ?	
(ड) जमा खर्चाच्या हिशेबबाबत लिहा.	
(इ) मुंबई मोटार वाहने (उतारुंवर कर आकारणी) नियम, १९५८ अंतर्गत विवक्षित अधिकाऱ्यांचे अधिकार स्पष्ट करा.	

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR INSPECTOR IN THE MOTOR
VEHICLES DEPARTMENT (QUALIFYING EXAMINATION FOR PROMOTION
TO THE POST OF A.R.T. OFFICER)**

MUMBAI, THURSDAY, 27TH JUNE 2013

[TIME—2-00 P.M. TO 5-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER II

**BOMBAY MOTOR VEHICLES TAX ACT, 1958 AND BOMBAY MOTOR
VEHICLES TAX RULES, 1959, ETC.**

(With Books)

N.B.—(1) All questions are *compulsory*.

(2) Marks for each question are indicated in the right side margin.

(3) Indiscriminate copying of an authority will be discounted.

	Marks
1. State and explain the definitions (any <i>four</i>) :—	20
(a) Fleet owner	
(b) Goods carriage	
(c) Tourist vehicle	
(d) Taxation authority	
(e) Tax collection centre	
2. Write short notes (any <i>four</i>) :—	20
(a) Penalty for non-payment of passenger tax	
(b) Tourist permit.	
(c) Interest to be paid, if tax is not paid within time limits.	
(d) Cost of vehicle	
(e) Manner and time limit for delivering returns of passenger tax.	
3. (a) Provisions of appeal or revision for any person aggrieved by any order of a taxation authority.	8
(b) State and explain detail provisions for refund of tax under Bombay Motor Vehicles Tax Act, 1958 and Rules made there under.	12
4. Answer the following questions (any <i>two</i>) :—	20
(a) Explain in detail regarding the declaration for obtaining non-use certificate of a vehicle.	
(b) State and explain the procedure about notice of demand and manner of serving notice of demand under the Bombay Motor Vehicles (Taxation of Passengers) Act, 1958 and Rules made thereunder.	
(c) Methods of payment of Bombay Motor Vehicle Tax under section 4.	
5. Answer the following questions (any <i>five</i>) :—	20
(a) Explain Form FT.	
(b) State and explain the provisions for offences and penalties and competent court under the Bombay Motor Vehicles (Taxation of Passengers) Act, 1958.	
(c) Write about fares escaping assessment.	
(d) Write about "Accounts".	
(e) Explain the powers of certain officers under the Bombay Motor Vehicles (Taxation of Passengers) Rules, 1958.	

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

मोटर वाहन निरीक्षक (सहायक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी या पदाच्या

पदोन्नतीसाठी) अर्हता विभागीय परीक्षा

मुंबई, शुक्रवार, दिनांक २८ जून २०१३

[वेळ : सकाळी ९-३० ते दुपारी १२-३०]

(एकूण गुण—१००)

पेपर क्रमांक ३

भाग एक—झाफटींग आणि नोटींग (कोणत्याही दिलेल्या केसवर)

भाग दोन—सर्वसाधारण परिवहन समस्यांवरील प्रश्न

(पुस्तकांशिवाय)

सूचना.—(१) उत्तरे मुद्देसूद नेमकी लिहून व आवश्यक तेथे उदाहरणे देऊन स्पष्ट करावीत.

(२) प्रत्येक प्रश्नांचे गुण प्रश्नासमोर नमूद केलेले आहेत.

भाग एक

(गुण ५०)

	गुण
१. (अ) दिनांक १५ मार्च २०१३ च्या पत्रान्वये शासनाने मागील वर्षापेक्षा २५% अधिक महसूल वाढीचे उद्दिष्ट दिल्याचे परिवहन आयुक्तांना कळविले आहे. सबब आपल्या कार्यालयाची २०१२-१३ या वर्षाची उद्दिष्टपूर्ती लक्षात घेऊन २५% वाढीव लक्षांक पूर्ततेसाठीचा प्रस्ताव परिवहन आयुक्तांना सादर करा.	१५
(ब) उपरोक्त दिनांक १५ मार्च २०१३ च्या पत्रान्वये २५% वाढीव लक्षांक पूर्ततेसाठी थकित महसूल वसुली व नवीन स्त्रोतांसाठी कर कायद्यातील तरतुदींमध्ये बदल करण्याबाबत प्रस्तावामध्ये उपाययोजना सुचवाव्यात.	१०
२. (अ) राज्यातील वाढते अपघातांचे प्रमाण लक्षात घेता प्रत्येक कार्यालयासाठी ५ कोटी रुपयांचा स्वतंत्र रस्ता सुरक्षा निधी उभारण्याचे शासनाचे विचाराधीन आहे. या निधीद्वारे अपघातांचे प्रमाण करण्यासोबत लोकांमध्ये रहदारीबाबतची शिस्त वृद्धिगत करणे अपेक्षित आहे. सबब हा निधी प्राप्त करण्यासाठी कार्यालयाकडून पाठवावयाचा प्रस्ताव सादर करा.	१५
(ब) उपरोक्त निधी प्राप्त होण्यास पात्र ठरलेल्या कार्यालयांचे मुल्यांकन करण्याचे निकष व उपाययोजनांचा प्रस्ताव सादर करा.	१०

भाग दोन

(गुण ५०)

३. एखाद्या शहराचे प्रतिबिंब त्या शहराच्या वाहतूक व्यवस्थेतून दिसते व सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था तिचा कणा आहे. तेव्हा सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था सक्षम, उत्तम व परिणामकारक असण्यासाठी विविध घटकांमध्ये आवश्यक असलेल्या समन्वय व कृती आराखड्याबाबत चर्चा करा.	२०
४. वाहनांतून होणारे वायुप्रदूषण नियंत्रित करण्यासाठी अस्तित्वात असलेल्या मोटार वाहन विभागाच्या यंत्रणेबाबत विश्लेषण करून ती अधिक प्रभावी करण्यासाठीच्या उपाय-योजनांची चर्चा करा.	१५
५. टिपा लिहा :—	१५
(अ) उपभोक्त्यांना वेळेवर सेवा देणे	
(ब) कर्मचाऱ्यांमध्ये वक्तशीरपणा निर्माण करण्यासाठी कृति कार्यक्रम	
(क) रस्त्यावरील तपासणी अधिकाऱ्यांचे वर्तन.	

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR INSPECTOR IN THE MOTOR
VEHICLES DEPARTMENT (QUALIFYING EXAMINATION FOR PROMOTION
TO THE POST OF A.R.T. OFFICER)**

MUMBAI, FRIDAY, 28TH JUNE 2013

[TIME—9-30 A.M. TO 12-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER III

**PART I—DRAFTING AND NOTING (ON ANY GIVEN CASE)
PART II—QUESTIONS ON GENERAL TRANSPORT PROBLEMS**

(Without Books)

- N.B.*—(1) Answers must be to the point and neat along with illustration wherever necessary.
(2) Marks for each question are indicated in margin.

PART I

(Marks 50)

	Marks
1. (a) The government has informed the transport commissioner <i>vide</i> letter dated 15th March 2013 that the revenue target has been increased by 25% over previous year. Prepare a proposal for your office after due consideration of your office performance for the year 2012-13 to send to the transport commissioner.	15
(b) Prepare a note of suggestions and for amendment in tax laws and rules for arrears recovery and new resource mobilisation in order to achieve the 25% hike in target as informed by the above government letter, dated 15th March 2013.	10
2. (a) In order to curb the menace of increasing road accidents, the government is considering to set-up a separate road safety fund of Rs. 5 crores for each office. It is expected to curb the accidents and also to create a traffic discipline among the people through this fund. Hence, prepare a proposal of your office to be sent for receipt of this fund.	15
(b) Prepare a note of scheme of evaluation of an office which is selected for receipt of above fund.	10

PART II

(Marks 50)

3. An image of a city can be seen in its traffic management and the public transport system is its backbone. In this scenario, discuss the action plan and co-ordination among various stakeholders for strong, effective and good public transport system.	20
4. Discuss and analyse the present mechanism motor vehicle department of controlling pollution from vehicles and measures for more effectiveness.	15
5. Write short notes on :—	15
(a) Timely service to the consumers	
(b) Action plan for bringing about punctuality among employees	
(c) Behaviour of checking officer on road.	

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

मोटार वाहन निरीक्षक (सहायक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी या पदाच्या पदोन्नतीसाठी)

अर्हता विभागीय परीक्षा

मुंबई, शुक्रवार, दिनांक २८ जून २०१३

[वेळ : दुपारी २-०० ते सायंकाळी ५-००]

(एकूण गुण—१००)

पेपर क्रमांक ४

इंडियन पिनल कोड व कोड ऑफ क्रिमिनल प्रोसिजर, १९७३, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

(२) प्रत्येक प्रश्नांचे गुण समासात दर्शविले आहेत.

(३) पुस्तकातून सरसकट उत्तारा केल्यास गुण कमी केले जातील.

	गुण
१. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :—	२०
(अ) प्रथम खबरी अहवाल	
(ब) अविचारी आणि निष्काळजीपणे सार्वजनिक रस्त्यावर वाहन चालविणे	
(क) अव्वल पुरावा व दुय्यम पुरावा	
(ड) दंडनीय विश्वासघात	
(इ) जामीनपात्र व अजामीनपात्र आणि दखलपात्र व अदखलपात्र गुन्हा	
(फ) दंडनीय कट	
२. 'लोकसेवक' याची व्याख्या लिहा व लोकसेवकाने केलेल्या गुन्ह्यांबाबतच्या तरतुदी विशद करा.	१५
३. संक्षिप्त न्याय चौकशीबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा.	१०
४. 'दस्ताऐवजांचे बनावटीकरण' ही संज्ञा स्पष्ट करा. बनावट दस्तऐवजासंदर्भातील तरतुदी विशद करा.	१५
५. भारतीय पुरावा कायद्यांतर्गत येणाऱ्या गृहीतकांबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा.	१५
६. 'वारंट शिवाय अटक' याचे विस्तृत विश्लेषण करा.	१०
४. साक्षीदाराच्या तपासणीबाबतच्या तरतुदी सविस्तरपणे स्पष्ट करा.	१५

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR INSPECTOR IN THE MOTOR
VEHICLES DEPARTMENT (QUALIFYING EXAMINATION FOR PROMOTION
TO THE POST OF A.R.T. OFFICER)**

MUMBAI, FRIDAY, 28TH JUNE 2013

[TIME—2-00 P.M. TO 5-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER IV

INDIAN PENAL CODE AND CODE OF CRIMINAL PROCEDURE, 1973, ETC.

(With Books)

N.B.—(1) *All* questions are *compulsory*.

(2) Marks for each question are indicated in the margin.

(3) Indiscriminate copying of an authority will be discounted.

	Marks
1. Write short notes on (any <i>four</i>) :—	20
(a) First Information Report	
(b) Rash and negligent driving on a public way	
(c) Primary and Secondary Evidence	
(d) Criminal breach of trust	
(e) Bailable, non-bailable, cognizable and non-cognizable offences	
(f) Criminal conspiracy	
2. Define 'Public Servant' and explain the provisions relating offences by public servant.	10
3. Elaborate the provisions regarding summary trials.	10
4. Explain the term 'Forgery'. Discuss the provisions relating forged documents.	15
5. Elaborate the various presumptions under Indian Evidence Act, 1872.	15
6. Explain the provisions regarding arrest of a person without warrant.	10
7. Explain the provisions of Examination of witness in detail.	15

CON 277

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

मोटार वाहन निरीक्षक (सहायक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी या पदाच्या पदोन्नतीसाठी)

अर्हता विभागीय परीक्षा

मुंबई, शनिवार, दिनांक २९ जून २०१३

[वेळ : सकाळी ९-३० ते दुपारी १२-३०]

(एकूण गुण—१००)

पेपर क्रमांक ५

बॉम्बे फायनान्शियल रुल्स, १९५९ व महाराष्ट्र बजेट मॅन्युअल व्हॉल्यूम-१, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवावेत.

(२) प्रत्येक प्रश्नांचे गुण समासात दर्शविले आहेत.

(३) उत्तरात संबंधित नियम, अधिनियम, कलम इ. नमूद करावे.

	गुण
१. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :—	
(अ) महसुली खर्च	२०
(ब) अनुकंपा निवृत्तिवेतन	
(क) स्थायी अग्रिम	
(ड) परावर्तित रजा	
(इ) संक्षिप्त देयक	
२. शासकीय कर्मचाऱ्यांना द्यावयाच्या शिक्षांचे प्रमुख प्रकार कोणते ?	२०
३. सेवानिवृत्तिवेतनाचे प्रकार कोणकोणते आहेत ?	२०
४. आकस्मिक खर्चाचे देयके तयार करण्याबाबत आहरण व संवितरण अधिकारी तसेच नियंत्रक अधिकारी यांच्या जबाबदाऱ्या कोणत्या ?	२०
५. टिपा लिहा :—	
(अ) वित्तीय औचित्याची तत्वे	२०
(ब) मुदतबाह्य शासकीय रकमांच्या मागण्या	
६. तात्पुरते निवृत्तिवेतन आणि तात्पुरते मृत्यू-नि-सेवा उपदान याबाबत सविस्तर लिहा.	२०

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR INSPECTOR IN THE MOTOR
VEHICLES DEPARTMENT (QUALIFYING EXAMINATION FOR PROMOTION
TO THE POST OF A.R.T. OFFICER)**

MUMBAI, SATURDAY, 29TH JUNE 2013

[TIME—9-30 A.M. TO 12-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER V

**BOMBAY FINANCIAL RULES, 1959 AND MAHARASHTRA BUDGET
MANUAL VOLUME-I, ETC.**

(With Books)

N. B.—(1) Attempt any *five* questions.

(2) The marks for each question are indicated in the margin.

(3) Quote the rules.

	Marks
1. Give short notes (any <i>four</i>) :—	20
(a) Revenue Expenditure	
(b) Compassionate Pension	
(c) Permanent Advance	
(d) Commuted Leave	
(e) Abstract Contingency Bill	
2. Explain the types of punishment which can be imposed on Government Servant.	20
3. Describe in detail types of pension.	20
4. Explain the responsibilities of Driving and Disbursing Officers and Controlling Officers.	20
5. Give short notes :—	20
(a) Describe canons of financial propriety.	
(b) Time barred claims.	
6. Explain provisions regarding provisional pension and provisional death <i>cum</i> -retirement gratuity.	20